

DET KONGELIGE AKADEMI FOR DE SKØNNE KUNSTER
AKADEMIRAADET

Virker for et skønnere Danmark

Åbent brev til

Region Hovedstaden, Hovedstadens Letbane,
de 11 involverede kommuner: Ishøj, Vallensbæk,
Hvidovre, Albertslund, Brøndby, Rødovre, Høje-Taastrup,
Herlev, Gladsaxe, Glostrup og Lyngby-Taarbæk
samt pressen

København, den 16. september 2022
(25.08.22)

Gør Letbanen til en perlerække af kunstoplevelser

Akademiraadet er statens rådgiver i kunstneriske spørgsmål indenfor billedkunst og arkitektur. Rådet ønsker med dette brev, at opfordre til at kunsten tænkes med ind i Hovedstadens Letbane.

Når vi bygger til fællesskabet

Danmark har en lang og stolt tradition for at gøre kunst og æstetik tilgængelig for alle i samfundet, så flest muligt, på tværs af sociale og økonomiske skel, kan få glæde af den i deres dagligdag. Historisk har vi som samfund altid inviteret kunsten med til at præge og højne kvaliteten af vores fælles offentlige byggerier og anlæg for derved at give dem en særlig identitet og kvalitet.

Anlæggelsen af Hovedstadens Letbane er om noget et ambitiøst offentligt byggeri, som er planlagt til årligt at transportere mere end 10 mio. passager på tværs af de Københavnske omegnskommuner på en miljøvenlig måde. Akademiraadet ser i letbane-projektet en åbenlys mulighed for at invitere kunsten med i projektet og derved give Letbanen et "åndeligt løft", der kan skabe identitet i lokalområderne og gøre letbanen til meget mere end et spørgsmål om at transportere sig fra A til B.

Det er ikke kun Akademiraadet, der har fået øjnene op for den merværdi kunsten kan bibringe et sådant stort offentligt bygge- og anlægsprojekt. Man kan f.eks. tage et kig på det københavnske metrobyggeri og lade sig inspirere af det ændrede arkitektoniske og æstetiske planlægningsperspektiv, der er sket i metrobyggeriet over de sidste tyve år.

Læren af metroen

Ser man tilbage på hvordan Københavns Metro arkitektonisk og æstetisk er blevet planlagt og bygget, er det værd at bemærke, at der er sket en del siden de første strækninger og stationer blev indviet i 2002. I starten var det arkitektoniske hovedfokus nemlig lagt på den meget enkle og stramme æstetik, som gik igen på alle stationer, både under og over jorden. Det gjorde metroen strømlinet og let genkendelig i bybilledet. De første stationer var nærmest identiske. Når stationsrummene under jorden bliver fuldstændig generiske, risikerer man som bruger at miste orienteringen i forhold til retning og hvor i byen man præcist befinder sig.

Kritikken af dette blev tilsyneladende taget til efterretning i planlægningen af metroens følgende etaper, hvor stationsdesignet i højere grad er blevet mere differentieret i sit materialebrug og samtidig blevet koblet til de steder og kontekster de knytter sig til i byen. Det gør stationerne mere individuelle og er med til at give metroens passagerer stedsansen tilbage, samtidig med, at stationsrummene fletter sig mere organisk sammen med byens faktiske lokaliteter.

I den kommende Sydhavnslinje er denne udvikling, væk fra det ensartede og generiske, yderligere forstærket gennem den serie af stedspecifikke kunstværker, som bliver et bærende princip for de enkelte stationer på Sydhavnslinjen. Her har private fonde, i samarbejde med Statens Kunstfond, muliggjort realiseringen af fem unikke stationsudsmykninger skabt af billedkunstnere specielt til Sydhavnslinjens fem metrostationer.

I dansk sammenhæng er dette tiltag unikt og glædeligt, men internationalt har man i årtier integreret kunsten i infrastrukturen og store metrobyggerier. I den stockholmske metro, har man f.eks. arbejdet med kunsten siden den første linje åbnede i 1950 og i dag er der kunst integreret i 90 af den stockholmske metros 100 stationer. Af andre gode eksempler kan nævnes metroerne i London, Lisabon, Bruxelles, Napoli og ikke mindst Paris, hvor museerne er taget ned i metroen.

Giv Letbanen et løft

Når Hovedstadens Letbane åbner i 2025, vil den samlet bestå af 29 stationer og strække sig over 28 km. gennem 11 kommuner fra Lundtofte i nord til Ishøj i syd. Byggeriet af linjeføring og stationer er i fuld gang i samtlige kommuner, ligesom der mange steder er planlagt eller allerede bygges udviklingsprojekter i de stationsnære lokalområder.

Det er nu, der er mulighed for at give hele letbanen et kunstnerisk løft. Det er tid til at lade sig inspirere af metrobyggerier både herhjemme og i udlandet. Letbanen bør invitere kunsten med i planlægningen på dette stadie af projektet. Kunsten kan være med til at give identitet og nerve til de enkelte stoppesteder på letbanestrækningen og berige hele regionen. Hvert stoppested kunne blive til noget helt særligt og være med til at markere det pågældende sted på strækningen og knytte det sammen med lokalområdet. Der vil kunne skabes en perlerække af kunstoplevelser for beboere og besøgende gennem de 29 stationer, der kommer på den nye letbane.

Akademiraadet mener generelt, at stat, regioner og kommuner bør inddrage kunsten i forbindelse med bygge- og anlægsprojekter allerede fra de indledende faser af planlægningen. Ikke til gavn for kunsten eller kunstnerne, men fordi kunsten kan være med til at udvikle og udfordre os som samfund og fællesskab.

Akademiraadet stiller sig gerne til rådighed for en dialog om, hvordan kunst kan være med til at løfte Hovedstadens Letbane.

Venlig hilsen
Akademiraadet

Det Kongelige Akademi for de Skønne Kunster, Akademiraadet virker til kunstens fremme og som statens rådgiver i kunstneriske spørgsmål. Akademiraadet er statens rådgiver i spørgsmål om billedkunst, arkitektur og planlægning, og står til rådighed for kommunerne og regionerne. Akademiraadet behandler henvendelser fra statslige myndigheder og kan på eget initiativ indhente oplysninger fra og fremsætte erklæringer over for statslige myndigheder og institutioner samt over for offentligheden. Rådets medlemmer er valgt i en demokratisk proces af de billedkunstnere og arkitekter, der udgør Kunstnersamfundet, og er en uafhængig og upolitisk organisation.